

Remissvar rörande förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2021/1119 om inrättande av en ram för att uppnå klimatneutralitet

Energiföretagen Sverige samlar och ger röst åt omkring 500 företag som producerar, distribuerar, säljer och lagrar energi. Vårt mål är att utifrån kunskap, en helhetssyn på energisystemet och i samverkan med vår omgivning, utveckla energibranschen – till nytta för alla.

Sammanfattning

- Energiföretagen stöder fullt ut ett ambitiöst EU-klimatmål om 90 procents minskning av utsläppen jämfört med 1990 i linje med Parisavtalets målsättning. Arbetet med att begränsa klimatförändringarna måste accelerera och det föreslagna målet för 2040 kommer att bana väg för EU:s mål om klimatneutralitet 2050.
- Målet kommer att lägga grunden för utvecklingen av ett ambitiöst, kostnadseffektivt och stödjande policyramverk för EU 2040.
- Energiföretagen tillstyrker att utsläppskrediter i enlighet med artikel 6 i Parisavtalet, av mycket hög kvalitet och integritet, motsvarande 3 % av utsläppen jämfört med prognostiserad mängd utsläpp 2040 där 90 % utsläppsminskning jämfört med 1990 har nåtts bör få kunna integreras i EU:s klimatravverk.
- Energiföretagen anser att det behövs separata mål för minskning av bruttoutsläpp, permanenta upptag (negativa utsläpp) och tillfälliga upptag.
- Energiföretagen instämmer i att en viss flexibilitet både mellan sektorer och mellan medlemsstater leder till en mer trolig och mer kostnadseffektiv måluppfyllelse eftersom de olika medlemsstaterna har olika utgångspunkter och energisystem.

Detaljerade synpunkter

Energiföretagen stödjer målet om 90 % minskning av utsläppen till 2040

Klimatförändringarna är vår tids största utmaning. Global uppvärmning är ett hot mot mänskligheten. Det senaste året har extremt väder som förstärkts av den globala uppvärmningen lett till dödsfall, omfattande materiella skador och stora kostnader. Arbetet med att begränsa klimatförändringarna måste accelerera och

EU bör vara en föregångare eftersom en ökad uppvärmning i linje med vad jorden är på väg emot kommer bli oerhört kostsamt. Kostnaden för klimatförändringarna är betydligt högre än kostnaden att minska utsläppen.

Energiföretagen stöder fullt ut det föreslagna klimatmålet till 2040 om en minskning av nettoutsläppen av växthusgaser (utsläpp efter avdrag för upptag) med 90 % jämfört med 1990 års nivåer. Målet kan anses vara i linje med Parisavtalets målsättning att den globala temperaturökningen ska hållas väl under 2 °C och att man ska sträva efter att begränsa den till 1,5 °C.

Arbetet med att begränsa klimatförändringarna måste accelereras. Målet till 2040 kommer att bana väg för EU:s mål om klimatneutralitet 2050 och ett delmål till 2040 behövs för transparensen och förtroendet för EU:s framtida väg mot minskade koldioxidutsläpp.

Energiföretagen ser det som fördelaktigt att utsläppsminskningen mellan 2030 och 2040 sker snabbare jämfört med perioden 2040 till 2050. Motivet är att de sista återstående utsläppen kommer att vara svårare och dyrare att minska. Dessutom kommer de ackumulerade utsläppen att vara lägre jämfört med en linjär minskning 2030 – 2050.

Ett ambitiöst och robust 2040-mål ger en tydlig spelplan för aktörer att agera utifrån, skapar starkare incitament för företag och industrier att ställa om, stärker konkurrenskraften och ökar säkerheten genom ökad inhemsk energiproduktion.

Energiföretagen gör bedömningen att ett ambitiöst klimatmål gynnar svensk konkurrenskraft eftersom Sverige har väldigt bra förutsättningar för klimatomställning jämfört med de allra flesta andra länder.

Vidare kommer europeisk energisäkerhet, resiliens och konkurrenskraft att gynnas eftersom Europa har små inhemska fossila tillgångar vilket innebär att priser på fossila bränslen kommer att vara högre än i omvärlden.

Policyramverk för EU 2040

Ett fullständigt och snabbt genomförande av beslutad men ännu inte fullständigt implementerad lagstiftning, exempelvis Fit for 55-lagstiftningspaketet, är en grundbult för att uppnå 2040-målet. För förtroendet för klimatomställningen är det helt nödvändigt att beslutad lagstiftning inte förändras i grunden då det skapar en ohållbar situation där samhället inte vet om riktningen kommer ligga fast över tid.

2040-målet lägger grunden för utvecklingen av ett ambitiöst, kostnadseffektivt och stödjande policyramverk för EU 2040. Policyramverket bör dock fokusera på att sätta ambitiösa och bindande mål samt undvika detaljerad och föreskrivande lagstiftning som ofta är dåligt anpassad till varierande nationella omständigheter. Energiföretagen förordar en avgränsad revidering av relevant lagstiftning inom paketet Fit for 55-lagstiftningspaketet, bland annat ETS-direktivet, för att säkerställa att EU når 2040-målet och för att ge medlemsstater, medborgare, näringsliv och industri tid att genomföra och säkerställa samstämmighet. Fokus

bör ligga på att harmonisera regelverk och ta bort hinder för en snabb minskning av koldioxidutsläppen, ej på urvattning eller att riva upp beslut. Förändringar i lagstiftningen måste bygga på noggranna konsekvensanalyser och beakta social rättvisa för att skapa acceptans.

Internationella reduktionsenheter enligt artikel 6 Parisavtalet

Energiföretagen instämmer i att en eventuell användning av internationella reduktionsenheters behöver baseras på en grundlig konsekvensbedömning och bygga på att unionsrättens utveckling resulterar i starka och ambitiösa integritetskriterier och integritetsnormer och i att villkor rörande ursprung, tidpunkt och användning fastställs för sådana reduktionsenheter.

Under förutsättning att konsekvensbedömningen inte finner tungt vägande skäl emot en integrering tillstyrker Energiföretagen att utsläppskrediter i enlighet med artikel 6 i Parisavtalet, av mycket hög kvalitet och integritet, bör få kunna integreras i EU:s klimatramverk. Tillåten nivå bör motsvara 3 % av utsläppen jämfört med prognostiserad mängd utsläpp 2040 (där 90 % utsläppsminskning jämfört med 1990 har nåtts).

Energiföretagen avstyrker därmed förordningens förslag att internationella reduktionsenheter får uppgå till 3 % av EU:s nettoutsläpp 1990. Utsläppen från och med 2036 kommer att vara betydligt lägre och närma sig 90 % minskning jämfört med 1990. Därför motsvarar 3 % av utsläppen 1990 en betydligt högre procentuell andel av utsläppen 2036-2040 vilket i praktiken ger internationella reduktionsenheter en för stor tyngd. Kommissionens intention måste rimligtvis vara att det ska handla om 3 % av utsläppen jämfört med ett prognostiserat 2040 som basår.

Viktiga skäl till det är att Parisavtalets Artikel 6-mekanismer är viktiga då de leder till ökade incitament till global CO₂-prissättning, gör att parterna kan ta på sig mer ambitiösa mål, att det är viktigt för den globala klimatdiplomatin och för att koppla samman EU ETS med andra system.

Användningen av internationella krediter får dock inte ske på bekostnad av utsläppsreduktioner inom EU eller prissignalen inom EU ETS.

Energiföretagen anser att om en inkludering internationella reduktionsenheter i EU:s koldioxidmarknad övervägs får endast permanenta negativa utsläpp av mycket hög kvalitet och miljöintegritet tillåtas.

Separata mål för utsläppsminskningar samt permanenta och temporära upptag behövs

Energiföretagen anser liksom EUs Klimatvetenskapliga råd att det behövs separata mål för minskning av bruttoutsläpp, permanenta upptag (negativa utsläpp) och tillfälliga upptag. Dessa mål ska vara EU-gemensamma och finansieras EU-gemensamt. Separata mål för upptag kan formuleras som punktmål, målbanor, ackumulerade negativa utsläpp eller som en kombination. Det främsta skälet är

att det minskar risk för försenade utsläppsminskningar, försenade insatser för upptag eller att investeringar avleds från åtgärder för utsläppsminskningar.

Ett annat tungt vägande skäl är att det kommer krävas relativt stora volymer upptag för att dels kompensera för utsläpp som är svåra, dyra eller tekniskt mycket svåra att undvika (hard to abate emissions), dels för att nå nettonegativa utsläpp efter 2050. För att nå dessa volymer av negativa utsläpp kommer en stadig och förutsägbar ökning av dessa att vara en robust strategi eftersom flera tekniker för negativa utsläpp tar tid att skala upp av både tekniska och regulatoriska skäl. Givetvis gynnar det även klimatet då de ackumulerade negativa utsläppen blir större över tid.

De separata målen bör återspegla de särskilda egenskaperna hos permanenta respektive tillfälliga upptag. Vidare bör målen dels utformas med största möjliga långsiktiga klimatnytta i åtanke, dels spegla den troliga fördelningen för de utsläpp som de troligen kommer kompensera för i framtiden med den så kallade "like-for-like"-principen som ledstjärna. Det innebär att ett fossilt koldioxidutsläpp ska kompenseras av ett permanent negativt utsläpp eftersom fossil koldioxid finns kvar i atmosfären under lång tid. På samma sätt kan utsläpp av metangas från jordbruket kompenseras med exempelvis upptag i LULUCF-sektorn då både utsläppet och upptaget har en mer begränsad permanens. Vidare bör även försiktighetsprincipen gälla för fördelningen av kompletterande åtgärder varför naturbaserade tillfälliga upptag bör beaktas med viss försiktighet eftersom det finns risker rörande additionalitet och läckage.

De separata målen bör fastställas i den europeiska klimatlagen eller efterföljande lagstiftning och ingå i en bredare EU-ram för koldioxidupptag som säkerställer högkvalitativa upptag, stöder ökade naturliga upptag, främjar innovation och möjliggör infrastrukturutveckling. Ramverket bör också innehålla effektiva prissättningsverktyg, såsom integrering av permanenta upptag i EU:s utsläppshandelssystem och införandet av utökat ansvar för förorenare att bekosta utsläpp (Polluter Pays Principle). Dock bör konkurrenskraften för företag inom EU som exporterar utanför EU beaktas.

En sektor som är särskilt utmanande att eliminera utsläppen i är avfallssektorn där återvinningen av plast inte ökar i samma takt som plastproduktionen och att det inom överskådlig tid kommer finnas plast som inte går att återvinna. Därför behövs det särskilda styrmedel riktade mot avfallsförbränning för att ge incitament till CCS-anläggningar som både minskar fossila utsläpp och skapar permanenta negativa utsläpp.

Flexibilitet rörande måluppfyllelse mellan medlemsstater och sektorer

Energiföretagen instämmer i att en viss flexibilitet både mellan sektorer och mellan medlemsstater leder till en mer trolig och mer kostnadseffektiv måluppfyllelse eftersom de olika medlemsstaterna har olika utgångspunkter och energisystem. Medlemsstaternas mål och insatser för tiden efter 2030 bör därför vägledas av kostnadseffektivitet och solidaritet och ta hänsyn till nationella omständigheter.

Energiföretagen vill dock i tillägg till ovanstående påpeka att alla medlemsstater bör ha mål för klimatneutralitet till 2050. Det innebär att de som har minskat utsläppen mindre än genomsnittet måste närma sig genomsnittet till 2040.

Det är också viktigt att säkerställa en rättvis och kostnadseffektiv fördelning mellan ETS1, ETS2, ESR och LULUCF och att alla sektorer bidrar till målen. De exakta ambitionerna för ETS2, ESR och LULUCF måste analyseras noggrant där bland annat kostnadseffektivitet och allmänhetens acceptans tas i beaktande.

Allmänhetens acceptans och/eller stöd för klimatåtgärder är nyckeln till att nå målen

Allt eftersom vi närmar oss mer ambitiösa mål kommer klimatåtgärderna att bli mer omfattande. Dessa klimatåtgärders hållbarhet och uppnåendet av klimatneutralitet beror inte bara på deras effektivitet utan också på deras (om)fördelningseffekter och allmänhetens uppfattning. Därför är allmänhetens stöd, eller åtminstone acceptans, för dessa åtgärder avgörande. Politik med negativa sociala konsekvenser måste följas av politik som säkerställer en rättvis omställning. Annars finns det risk för en allvarlig motreaktion när målen ifrågasätts eller till och med minskas. Detta måste tas i beaktande när exempelvis regler för EU-fonder och hur ETS-intäkter får nyttjas tas fram.

Åsa Pettersson
Energiföretagen Sverige